

IV. ŹRÓDŁA I MATERIAŁY

Jarosław Zawadzki

(Archiwum Główne Akt Dawnych, Warszawa)

TESTAMENT STANISŁAWA BIAŁKA Z WARSZAWY, MIESZKAŃCA MIEDNIK, Z POŁOWY XVI WIEKU

Testamenty w Wielkim Księstwie Litewskim zaczęły pojawiać się wraz z postępującą chrystianizacją kraju. Najstarsze pochodzą z końca XIV w. W kolejnych stuleciach ich ilość szybko wzrastała. Zniszczenie najstarszych ksiąg miejskich, szczególnie wileńskich, spowodowało, że najliczniej zachowały się akta ostatniej woli duchowieństwa i elit społecznych. Aż do połowy XVI w. pisane były one głównie po łacinie¹. Tym bardziej więc interesujący jest napisany w języku polskim testament Stanisława Białka², warszawskiego emigranta zamieszkałego w Miednikach, leżących w województwie wileńskim pomiędzy Wilnem a Oszmianą. Miejsowość ta znana jest przede wszystkim ze średniowiecznego zamku, uchodzącego za największy na Litwie. Rozległa włość miednicka, w wyniku nadań monarszych, już w XV w. dzieliła się na część monarszą, zarządzaną

¹ L. Karalius, *Testamenty [w:] Kultura Wielkiego Księstwa Litewskiego. Analizy i Obrazy*, Kraków 2006, s. 772–783; U. Augustyniak, *Testamenty ewangelików reformowanych w Wielkim Księstwie Litewskim*, Warszawa 1992; O. Hedeman, *Testamenty brasławsko-dzisieńskie XVII–XVIII wieku jako źródło historyczne*, Wilno 1935; W. Pawlikowska, *Testamenty duchowieństwa diecezji wileńskiej w drugiej połowie XVI w. Prawo i praktyka*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, R. 59, 2011, nr 3–4, s. 395–407; W. Zielecka, *Prawo i praktyka testowania w Wielkim Księstwie Litewskim w XVI i XVII wieku*, „Czasopismo Prawno-Historyczne”, t. 61, 209, z. 1, s. 65–101. W publikacjach tych podano dalszą literaturę dotyczącą testamentów litewskich.

² AGAD, Archiwum Warszawskie Radziwiłłów (dalej: AR), dz. X, akta nieopracowane. W archiwum nieświeskim był co najmniej od XVIII w., o czym świadczy sygnatura *No 1. Fasc. 8. Ordyn[ackich]*. W XIX w. przeniesiono go do działu *Miscellaneów*, które następnie weszły w części do obecnego działu X AR. Jeśli dyspozycje tego testamentu zostałyby zrealizowane, to powinien on być przechowywany w archiwum parafii w Miednikach. Ponieważ jednak prawidłowość jego spisania oraz zgodność z prawem jego dyspozycji budzi wątpliwości (o czym niżej), dlatego mógł on stać się przedmiotem sporu toczonego przed sądem wojewody wileńskiego, którym był wówczas Mikołaj Radziwiłł „Czarny”, ojciec twórcy ordynacji nieświeskiej, Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła. Wśród akt przechowywanych w dz. X AR znajdują się też papiery związane z funkcjonowaniem wileńskiego sądu wojewodzińskiego, możliwe więc, że także omawiany dokument tą drogą trafił do akt „ordynackich”.

przez namiestnika/starostę, oraz kościelną i prywatną. Białek zamieszkiwał w Miednikach monarszych, które jako miasteczko po raz pierwszy wspomniane zostało w 1486 r.³ Jak wiele podobnych, nie uzyskało ono prawa miejskiego. Parafia, utworzona w 1387 r. z fundacji Jagiełły, należała do najstarszych na Litwie⁴.

Autor omawianego testamentu⁵ był żonaty z Anną Lawrynowną, z którą miał dwie córki, Dorotę i Reginę. Sądząc po imieniu ojca żony, pochodziła ona z miejscowej, ruskiej rodziny. W testamencie wspomniani są „brat” testatora Siemion z żoną, którzy otrzymali legat w postaci pasa, wagi grzywny srebra. Sądząc z ruskiej formy imienia i stosunkowo skromnego zapisu nie był on z pewnością jednak rodzonym bratem Stanisława. Zaliczał się raczej do dalszej rodziny jego żony. Białek posiadał dom z gruntami nadany mu za wysługę przez króla⁶. Do domu tego należały pola, łąki, lasy oraz łąki, które trzymał w zastawie. Z dochodów płynących z tego domu (faktycznie z całej nieruchomości) pleban płacić miał wikaremu 10 kop gr. litewskich rocznie, a „mistrzowi” śpiewającemu na mszy 40 gr. rocznie. Dochód całkowity musiał być zapewne znacznie większy, a pozostała po wypłaceniu wspomnianych legatów kwota przyspaść musiała proboszczowi. 10 kop gr. nie było wówczas kwotą małą, można było za nią kupić włókę osiadłą⁷. Ziemie te uprawiało 6 muzyków: Mikacz, Jurgiello, Stasiuk, Giegnaczy [Ignacy?], Piotr i Bielmin. Białek posiadał 10 sztuk bydła rogatego (w tym co najmniej dwa byki, z których jeden wyceniony został na kopę groszy), 7 lub 8 koni, z czego jeden wart 5 kop gr., a drugi cztery. Z inwentarza żywego wspomniane zostały jeszcze świny, owce, gęsi i kaczki. Wydaje się, że jego majątek ziemski odpowiadał rozmiarowi folwarku szlacheckiego na ówczesnej Litwie. Poza sukniem oraz częściami ubioru swojego i swej żony, Białek dysponował jeszcze innymi ruchomościami. Wspomniane zostały dwa kotły miedziane, w tym jeden do palenia gorzałki oraz kobierzec wiszący w komorze nad łóżkiem. Zwraca uwagę spora ilość broni: 3 rusznice (z tego jedna wyceniona na 70 gr.), arkebuz, dwa miecze, kord, dwie kopie (drzewce). Z uzbrojenia ochronnego wspomina o nogawicach zamszowych i dwóch tarczach. Dokumenty (listy) trzymał w małej skrzyneczce, którą nakazał włożyć w „wielką skrzynię”. Utrzymywał kontakty ze szlachtą. Janowi Tomkowiczowi (może bratu Mikołaja Tomkowicza, który był jednym ze świadków testamentu), winny był 10 kop gr. litewskich, szczególnie jednak interesująco brzmi zapis dla Iwana Lackiego, namiestnika miednickiego, z którym łączyć go musiały jakieś więzy. Stosunkowo niewielkie kwoty winien był kilku mieszczanom wileńskim: Hryniowi postrzygaczowi, Matysowi kupcowi

³ S. Aleksandrowicz, *Geneza i rozwój sieci miasteczek Białorusi i Litwy do połowy XVII w* [w:] *Acta Baltico-Slavica*, t. 7, Białystok 1970, s. 68.

⁴ J. Ochmański, *Biskupstwo wileńskie w średniowieczu. Ustrój i uposażenia*, Poznań 1972, s. 55–56.

⁵ Nie udało mi się odnaleźć innych dokumentów dotyczących Białka, całą wiedzę o nim czerpię więc wyłącznie z jego testamentu.

⁶ Był nim prawdopodobnie Zygmunt August, bo gdyby był nim jego ojciec, to prawdopodobnie zostało by to wspomniane w testamencie.

⁷ W 1561 r. w stosunkowo nieodległych dobrach Iwie, w powiecie oszmiańskim, powinności z włóki czynszowej dobrego gruntu określono w rejestrze pomiaru włócznej na 1 kopę i 27 gr., a z włóki łąk (sianożęci) na 50 gr. AGAD, AR, dz. XXV, nr 1467.

i kuśnierzowi oraz niezidentyfikowanym bliżej Janowi Śledziowi, Janowi krawcowi i Mikołajowi Miturze. Testament nie wymienia żadnej gotówki, ewentualnych towarów na sprzedaż czy wyposażenia warsztatu, który mógłby należeć do Białka. Wydaje się więc, że mimo tego, iż mieszkał w miasteczku, faktycznie nie trudnił się żadnym miejskim zajęciem, co wówczas nie było rzadkością. Sądząc ze znacznej ilości broni, którą dysponował, mógł być żołnierzem. Część z tego wyposażenia zapisał niewymienionemu z imienia „żołnierzowi”, a inną (oraz konia wartości 4 kop gr.) swemu słudze Stanisławowi Wojewódce — możliwe, że stanowili oni poczet Białka. Sądzę, że na Litwę przybyć mógł w latach 30. XVI w. jako żołnierz zaciężny licznych wówczas oddziałów polskich wspierających Litwę w wojnach z Moskwą. Wspomniany Iwan Lacki jeszcze w 1518 r. był jednym z dowódców rosyjskich, jednak już w październiku 1534 r. przeszedł na stronę litewską. W kolejnym roku hetman Jan Tarnowski przyprowadził posiłki polskie liczące 5 tys. ludzi⁸. Białek mógł służyć zarówno w oddziałach polskich, jak i litewskich, i za to właśnie otrzymać od wielkiego księcia nagrodę w postaci domu i gruntów w Miednikach.

Omawiany testament nie odróżnia się w swej konstrukcji od innych znanych z tego czasu z terenów litewskich. Jest co prawda pozbawiony arengi, jednak ta nie występowała we wszystkich testamentach. Testament zaczyna się od inwokacji, następnie powołuje się na dobry stan zdrowia testatora i jego żony, co było o tyle ważne, że zgodnie z obowiązującym wówczas I Statutem Litewskim, testament sporządzić mogła osoba sprawna umysłowo i o dobrej pamięci. W zasadniczej części pomieszczone zostały dyspozycje dotyczące pogrzebu oraz rozporządzenia majątkiem nieruchomym i ruchomym, a także spłaty ciążących na Stanisławie długów. Kończy się podaniem listy świadków i datacją.

Zdumiewająco brzmi jedynie zastrzeżenie, że gdyby Bóg zechciał wskrześcić jego lub żonę, to mają się oni cieszyć pełnym prawem do używania legowanego majątku, bez możliwości jednak jego uszczuplenia. Nie wspomina on tu o takiej możliwości wobec córek, które umrzeć musiały już nieco wcześniej. Jeżeli tak było faktycznie, a Białek nie posiadał na Litwie bliskiej rodziny, to cały spadek po nim powinien przejść na Zygmunta Augusta, jako wielkiego księcia litewskiego. Prawdopodobnie żeby uniknąć tej sytuacji przedstawił się jako Stanisław Białek z Warszawy, sugerując podległość prawu magdeburskiemu, którego nie posiadały Miedniki. Interesująca jest forma uwierzytelnienia dokumentu. Białek własnoręcznie sporządzić miał testament, zakończony formułą:

Tho yest wolia moja własna y swoyą ręką napisał własną.

Nie podpisał się jednak imieniem i nazwiskiem, a jedynie wycisnął pieczęć z gmerkiem. Podobnie postąpili trzej świadkowie, z których przynajmniej ks. Wojciech, wikariusz miednicki, z całą pewnością był piśmienny. Wszystkie 4 pieczęcie zawierają inicjały właścicieli. Niestety tylko pieczęć Białka (opatrzoną inicjałami SB) da się zidentyfikować bez żadnych wątpliwości. Do księdza Wojciecha należała zapewne pieczęć z inicjałami WHŁ. Pieczęcie pozostałych świadków (Mikołaja Tomkowicza i Andrzeja Chrzczonowicza) opatrzone identycznym inicjałem (choć różnym herbami), S i odwrócone N, odpowiadające

⁸ M. Plewczyński, *Wojny i wojskowość polska w XVI wieku*, t. 1, Warszawa 2011, s. 212, 402–412.

graficznie ruskiemu „I”. Niewątpliwie więc nie były to ich pieczęcie osobiste. Ze względu na to, że znane są liczne przykłady używania cudzych pieczęci dla uwierzytelnienia dokumentów (choćby na laudach sejmikowych) nie musi to poddawać w wątpliwość autentyczności testamentu. Może on jednak budzić wątpliwości także z innych powodów. Wystawiony miał być w 1553 r., tymczasem wymieniony w nim Iwan Lacki zmarł już w roku poprzednim⁹. W początkowej części testamentu żona i córki Białka wspomniane są jako żywe i w dobrym zdrowiu, tymczasem dalej jest mowa wprost o córce Reginie, jako o nieboszczce. Stanisław swobodnie też dysponuje ich i żony ubraniami, czego nie robiłby za ich życia. Wyciśnięta została jedynie jego pieczęć z gmerkiem. Z końcowej części dokumentu dowiadujemy się, że sporządzony został w czasie zarazy, gdy sam Stanisław nie mógł już opuszczać domu. Nie jest więc wykluczone, że pieczęcie jego i świadków faktycznie wyciśnięte zostały już po śmierci całej rodziny. Nawet jednak jeśli testament ten został sfalszowany, to części składowe majątku zostały z pewnością podane zgodnie z prawdą.

Zabytki języka polskiego z terenów Litwy z połowy XVI w. nie są rzadkością, ich twórcami byli jednak przeważnie ludzie z elit społecznych i kulturalnych¹⁰. Tutaj mamy do czynienia z językiem warszawskiego mieszczanina przez dłuższy czas mieszkającego w małym miasteczku na etnicznym pograniczu litewsko-białoruskim. Jest to na tyle cenny zabytek języka polskiego, że warto upublicznić go w dosłownej wersji, wraz z w pełni zachowaną pisownią.

TEKST ŹRÓDŁOWY

[Miedniki, 10 VIII] 1553

Testament Stanisława Białka

Oryg.: *Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie, tzw. Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, dział X: Wiśniowieccy, akta niesygnowane.*

[s. 1] *“Anno Domini millesimo Quingentesimo Quinquagesimo Tercio^a. In Nomine Domini Amen. Ja Stanislaw Bialek z Warszawy czynią jawny ten moj testament, będącz w dobrem zdrowiu we spółek z żoną moją Anną Lawrynowną, i z dziathkami mojemy milemy, z Dorothatą i z Ragina[!], iz my dobrowolnie, za żywotha naszego, y w dobrej pamiaćzi bendacz, othkazujem pierwey dusse nasse Panu Bogu, a czyala nasse grzesne miedniczkemu kosczyolowy, który bendzie na ten czas w Miednikach, aby się naprzod opiekal nassemy milemy dussamy, a cziala nasse do kosciola Świętej Trojczy na pamiećz wiekuisthą.*

Ja Stanislaw Bialek, wespolek z żoną swoyą Anną, y z dziathkami moyemy wyszej pissanemy, opisuyem kosciolowi, y thes plebanowi, który bendzie na ten czas w koscielu miedniczkim dom wsystek Burbowsczisny na ymja, który mi Jego Królewska Myloszcz dal s przywilejem, za wysługę moja, który przywilej

^{a-a} Tekst napisany większymi literami.

⁹ *Urzednicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy, t. 1, Województwo wileńskie XIV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, Warszawa 2004, nr 114.

¹⁰ *Listy polskie XVI wieku*, red. K. Rymut, t. 1–3, Kraków 1998–2004.

yesth u mieszczanina wilenskiego w kletcze u Proczka Durnikowej męża, na Wielkiej ulicy, któremu ja winowath pul kopy grossy, proszą aby zaplaczono było, a pleban ma thes dawacz wikaryemu miedniczkiemu s tego mojego domu po dziesięć kop litewskiej monethy, licząc w każdy grosz po dziesięć pieniędzy na każdy rok od swyatego Piotra asz do drugiego swyatego Pyotra. A z rodu mego w then dom moy, nie mayą bycz wsthępowacz przyyacziele moi any thes zony moiey przyyacziele, aby wieczystha pamyatka byla s thego domu mego, i ze wssistkiemy polami memi, s syenozaczamy, z lasmy, z nywamy, y thes s syenozaczmy zashawnemy, które placzone są na listhach moich. Aby tho pleban miedniczki dzierzal na wyekuiethe czassy a na każdy thydzień niechay ma wikaryyi miedniczki trzy msse za dusse nasse, w poniedzialek o Swyathy Throyczy, druga mssa we wtorek o swyatey Annye, a w pyatek *requiem*, o swyatey Annye we wtorek spyewana mssa, a mistrzowi czo spiewacz bendzie czterdziesci grossy na rok, a mozeli bycz *per petuis* czwarta mssa. *Item* zboza wssythkiego zytha, y czo yesth w gumnye, wsytkiego zytha polowicza Nastassi przyacziołcze zony moyei na then rok przysly, wespolek z mężem yei Iwanem Maximowiczem, a druga polowiczą zytha, ma kxiądz pleban miedniczki przedacz y wssythkie dlugi moye placzicz. *Item* zywoziny dziesiaczoro rogatego wielkiego, byka yednego czo mu cztery latha thego na kosciol [s. 2] a drugiego kxiądzu Woyziechowy, czo mu pyencz liath, czo winowatha moya zona w kopie grossy. *Item* Iwanowy y zenie yego Nasthasi krowę nieboski Reginy doczki moyey. Aby dziesianczoro zywoziny przedawszy yako naliepiey może kxyądz pleban miedniczki, ma wssythki dlugi moye placzicz, zytho y yarzyne wssyskę sam ma przedacz. Napierwey ma placzicz pleban miedniczki Panu Janu Tomkowiczu dziesiacz kop grossy litewskiej monethy, w każdy gros po dziesiacz pieniędzy. *Item* pozyczonych pieniędzy Hryniowi postrzygacz u mieszczaninu wilenskiemu siedmdziesiat grossy. *Item* Matyssowi kusnierzowy kupczowi wilenskiemu druga 70 grossy za sukno purpuryanskie. *Item* Yanowi Slodzyowi 50 grossy za myod przasny. *Item* Yanowy krawczowi za kiepieniak 70 grossy. *Item* kxyędzu Woyziechowy wykaryemu suknya czeskiego sukna, którą othkazał nieboszik Andrzej Hrynkowicz, a polowicza zytha, y wssythką yarzyne czo yesth na polach moich przedacz a dlugi placzycz. *Item* koni 4 kxiądzu Jeroniwowi ryzu koni, który myę kosthuye 5 kop. *Item* Woyewothcze Sthanislawowy sludze memu za służbę otkazuya konia burego czo myę kosthuye cztery kopy. *Item* Marczynkowy Threygielowy yno chodniczka czarnego. *Item* a swierzepa w then dom. *Item* Mikolaiowy Mithurze z kopy y 10 grossy, a bylo półczwarthy kopy, dwadziescia grossy wziął odemnie na tho 20 grossy. *Item* wziął u mnie konika na imya Gimzą, i rucznicza u niego, która myę kosthuye 40 grossy. *Item* swini polowicza plebanowi, a druga polowicza Ywanu z Nastassią. *Item* owiecz czworo na pominanie dusz nassyh. *Item* gessi s kaczkami polowicza na pominanie dusz nassyh, a druga polowicza kxyędzu Jeronimowy. *Item* pas srebrny czo grzywna w niem srebra otkazuję brathu memu Siemionu wespolek z zoną yego. *Item* suknie sayany¹¹ Anny zony mey y liethnik czamlotowy¹² czarny y thes suknie doczek moich przedacz. *Item* szubka odzyewalna czamletowa czerwona wielkamy podbitha kaplanowi kxyędzu

¹¹ Kaftan z bufiastymi rękawami lub bez rękawów.

¹² Czamlet, gatunek sukna.

Macziewowi w Rukoyniach¹³ aby prosili pana boga za nasse dusse. *Item* miecz yeden y korth moy y nogawicze zamssowe Woyewothcze Stanislawowy, sładze memu. *Item* a drugi miecz Marczynekowi Treygiełowi y szubka czarna zony moiey podbitha krolnikami. *Item* Sthanislawowi Woyewothcze othkazują zupicze¹⁴ i czapkę czarną. *Item* cztery lokcze sthametu¹⁵ othkazują Lewonowey doczcze. *Item* odkazuje Ywanowey Nastassi wsysthkie chusty byale. *Item* rucznicza yedna żołnierzowi y kobyerzecz na sczenie w komorze nad lozem: tho yemu wsythko dacz. ^bOdrina ssiana pelna na kosciol, stradathka z akxamitem czarna Woyewodcze, y sukka [!] czarna podsita krolikamy^b. [s. 3] *Item* a czenie¹⁶ wssitką Ywanowi y zenie yego Nasthasi odkazuje, y ynsse stathki domowe wsysthkie. *Item* suknie czwikowską¹⁷ zony mey othkazują Zophiei karczmithcze zamkowe. *Item* panu Iwanowi namiestnikowi miedzniczkiemu¹⁸ odkazuje arkebus y rucznicze y dwie tharcze, dwoye drzewcze. *Item* czepcze¹⁹ zlothe przedacz, y dacz na tryczemy do barnardynów²⁰. *Item* knawli²¹ osm srebrnych wielkich przedacz y ubogie za tho karmicz żeby pana Boga prosily za dusse nasse. *Item* zegarek moy do kosciola swyathej Troyczy²². *Item* Marczynekowi Treygielowi sthradyedka moya czeska podbitha s mussykami, y czapka axamithna. *Item* dwa kothly miedziane, yeden mnieissy czo gorzałkę palią odkazuje Iwanowi z Nasthassią, a drugi kocziel wielky themu domu zostawicz. Insse wsysthkie rzeczy zapl^c *ad pya opera* uczynicz. *Item* myodu pithego yesth za pultory kopy, then bendzie dacz na obchody nasse i thes na karmienie ubostwa. *Item* muzykom moyem, Mikaczowi syedmnaszcze grossy dacz i kopę zytha, *item* Jurgielowi pulkopy [!] grossy y kopa zytha, *item* Sthasiukowy pulkopy [!] grossy y kopa zytha, *item* Giegnacziu Piotrowy y Bielminu po dwadziescia grossy i po kopie zytha. *Item* skrzyneczka mala, w ktorej są listhy wlozycz ją w wielką skrzynię a pleban miedzniczki ma bycz opiekunem wsysthkiego dobra mego. ^dA yesli by Pan Bog raczil wskrześcić mnie albo zone moją^d, thedy ya Sthanislaw Bialek albo zona moya Anna Lawrynowna, ma thego dobra wsythkiego do smierci pozywacz, y testamentu thego nie pssowacz a zas po smierci swei, tho wsythko na kosciol obrocicz, nikomu nicz nie^e opyssuiacz. *Item* a przythem byli dobrzy ludzie, y themu dobrze swiadomy. Napierwey pan Mikolay Thomkowicz, drugi pan Andrzej Chrzczowicz a trzeci kxyądz Woyciech wikaryei miedzniczki spowyednik

^{b-b} Dopisane większymi literami na końcu strony.

^c Wyraz przekreślony

^{d-d} Podkreślone

^e Dodane na marginesie tą samą ręką.

¹³ Rukojnie, wieś parafialna, własność biskupstwa wileńskiego, leżąca na płu-zach. od Miednik; J. Ochmański, op. cit., s. 71, 73, 104.

¹⁴ Żupan, jupka.

¹⁵ Lekkie sukno wytwarzane m.in. w Wilnie.

¹⁶ Cyne.

¹⁷ Z sukna z Zwickau w Saksonii.

¹⁸ Iwan Wasilewicz Lacki, namiestnik miednicki 22 III 1546 — 30 X 1551, 9 I 1552 bez tytułu; *Urzednicy Wielkiego Księstwa Litewskiego*, t. 1, s. 71.

¹⁹ Prawdopodobnie siatka złota na włosy.

²⁰ Trycezyna — msza odprawiana 30 dni po pogrzebie.

²¹ Właściwie — knafel; guzik, guz.

²² W Miednikach.

moy i zony y thes dzyathek moich, ku ktorej rzeczy swiadomosci i pieczęcz swą własną ku themu thestamenthu przylozylem. Nath tho prosiłem thych ludzi dobrych wyssey opisanych o pieczęcz. Ich miło^f na prosbę naszą tho uczynili y pyczczacy swe przylozyli. Nizly w then czas z woley mile[g]o Boga dom miałem zarażony powietrzem dlya they przyczyny nie moglech my thych ludzi dobrych wezwacz do siebie, alie ujrzeli nassey woley testament y pyczczącią moją zapieczethowany, y własney moyei ręki podpisany. Thosz ony pieczęcz swe przylozyli. Te się rzeczy sthaly roku wyssey mienionego kxiązyczca sierpnia w dzień swiathego Wawrzyncza²³.

[Cztery pieczęcie wyciskane przez papier]

Tho yest wolía moya własna y swoyą ręką napiszal własną

[s. 4] Testament Stanisława Białka mieszczanina miednickiego, którym odpisał rzeczy swe ruchome roznym ludziom, a dom na kosciół miedniczki. Roku 1553. To jednak sobie warował, że jeśli by go Pan Bóg wskrzesił, że tych dóbr miał używać.

1553

Miscellanea do cudzych

No 1. Fasc. 8. Ordyn.

Jarosław Zawadzki, Last Will of Stanisław Białek from Warsaw, Resident of Miednik villiage, from the mid-16th c.

Summary

Stanisław Białek from Warsaw city, resident of Miednik village, located south of Vilnius, drew up his last will in 1553. It is an interesting paper because of the early use of the Polish language in this type of record. The last will was drew by a resident of a small town who his social status owed to military career. The paper is distinguished by the original time provisions connected with individual records of the last will, which were to be invalidated in the event of Białek's resurrection.

^f Dziura w tekście.

²⁴ 10 sierpnia.